

CESTY KE VZDĚLANOSTI

Z průměrných výdajů 16 700 korun na osobu bylo na vzdělávání vynakládáno 80 korun, necelé půl procento. Je prima, že máme bezplatné školní vzdělávání, ale když si zvykneme, že se za výuku neplatí, můžeme se později v životě zastavit v osobním růstu. Můžeme získat mylný dojem, že do vzdělávání se investovat nemusí.

Kam mizí peníze českých domácností? Více dáme za bydlení, méně za potravinu, ukazují statistici

V letech 1995 až 2015 stouply výdaje domácností téměř o 60 procent. Důvodem byl nárůst příjmů, ale také změna spotřebního chování domácností. Nejvíce dávají Češi na bydlení, pak na jídlo. Začali se také více starat o své zdraví, technologický pokrok je donutil utrácet také za telekomunikační služby.

Praha – Největší část peněz dávají Češi za bydlení. Z celkových výdajů domácností jde přibližně o 27 procent, což v průměru odpovídá 4511 korunám měsíčně. Tato částka zahrnuje nájemné a další výdaje spojené s provozem a běžnou údržbou obydlí. Mimo jiné se jedná o energie – zejména pak elektřinu, plyn a vodu.

Druhou nejvýraznější položkou jsou výdaje na potraviny (17,1 procenta), třetí pak na dopravu (9,3 procenta).

Vyplývá to z údajů, které zveřejnil Český statistický úřad (ČSÚ). Ve studii, která zkoumá a porovnává spotřebu domácností za dvacet let, se zabývá také strukturou výdajů.

"Struktura výdajů domácností se od roku 1995 změnila. Vzrostl podíl výdajů směřujících do bydlení, poklesl naopak podíl výdajů na potraviny či obuv a oblečení," říká ředitel odboru národních účtů ČSÚ Vladimír Kermiet.

Podíl výdajů na bydlení v letech 1995 až 2015 stoupl o šest procentních bodů. Tyto výdaje rostly téměř po celé sledované období, pouze v roce 2014 lidé za bydlení a energie zaplatili méně v důsledku teplé zimy.

Naopak podíl potravin na spotřebě domácností se v průběhu dvaceti let o necelé dva procentní body snížil, v průměru za ně každý člověk zaplatí 2855 korun měsíčně.

Průměrné měsíční výdaje v roce 2016

Kategorie	Výdaj na osobu/měsíc
1. Nájemné a služby bydlení	4 511 Kč
2. Potraviny	2 855 Kč
3. Doprava	1 547 Kč
4. Alkohol a tabák	1 451 Kč
5. Rekreace, kultura, sport	1 446 Kč
6. Stravovací a ubytovací služby	1 085 Kč
7. Bytové vybavení	906 Kč
8. Odívání a obuv	601 Kč
9. Pošty a telekomunikace	492 Kč
10. Zdraví	356 Kč
11. Vzdělání	81 Kč
12. Ostatní zboží a služby	1 341 Kč
Celkem	16 672 Kč

Zdroj: ČSÚ

Podle ekonomické teorie obecně platí, že s rostoucími příjmy se podíl potravin na celkových výdajích snižuje. Bohatší domácnost sice může začít kupovat dražší jídlo, obvykle ho ale nebude potřebovat výrazně více. Pro chudé domácnosti jsou potraviny naopak položkou, na které mohou šetřit jen omezeně. Spíše si tedy odpustí různé služby, než aby škrtaly v jídelníčku.

Pokud by bylo možné nakupovat za ceny z roku 1995, lidé by za potraviny utratili o téměř 65 procent více. Není to nikterak překvapivé, protože celková spotřeba domácností vzrostla za dvacet let téměř o dvě třetiny. Je to způsobeno nárůstem příjmů i již zmiňovanou změnou spotřebního chování domácností.

Změny výdajů domácností za dvacet let (2015 vůči 1995)

Kategorie	Reálná změna k roku 1995
1. Pošty a telekomunikace	206,8 %
2. Zdraví	139,7 %
3. Bytové vybavení	127,3 %
4. Doprava	117,6 %
5. Odívání a obuv	85,1 %
6. Vzdělání	83,0 %
7. Potraviny	64,9 %
8. Rekreace, kultura, sport	64,7 %
9. Stravování a ubytovací služby	23,6 %
10. Nájemné a služby bydlení	17,9 %
11. Alkohol a tabák	8,2 %
12. Ostatní zboží a služby	86,2 %
Celkem	58,3 %

Zdroj: ČSÚ

Vzhledem k postupující globalizaci a digitalizaci zaznamenaly největší nárůst výdajů poštovní a telekomunikační služby a výdaje na zdraví. Pokud bychom uvažovali o cenové hladině z roku 1995, vzrostly by výdaje na telekomunikace o více než 200 procent a výdaje na zdraví o 140 procent.

V podílu výdajů na spotřebu domácností se nicméně nejedná o nijak citelnou změnu - v případě telekomunikací je to 1,1 procenta, u zdraví se jedná dokonce jen o 0,7 procenta.

Výdaje na zdraví vzrostly nejvíce v letech 2007 a 2008, kdy byly ve zdravotnictví zavedeny regulační poplatky. Po jejich částečném zrušení se však množství peněz, které lidé utrácejí za své zdraví, nesnížil. Lidé jsou stále častěji ochotni utrácet peníze za zákroky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění.

Výdaje domácností činily v roce 2015 celkem 2109 miliard korun, což je o 174 procent více než v roce 1995. Každý Čech v roce 2015 utratil měsíčně v průměru 16 672 korun. Díky růstu ekonomiky stoupají domácnostem i příjmy. Zaměstnanci v roce 2015 pobírali průměrně 27 231 korun, podnikatelé 46 668 korun. V porovnání s rokem 1995 si zaměstnanci přišli zhruba na třikrát vyšší mzdu, podnikatelská mzda byla vyšší 1,5 krát. Podle statistického úřadu tento rozdíl může souviset se zvýšeným počtem lidí, kteří pracují v takzvaném švaresystému.)

KOHOUTOVÁ, Jana (2016). Kam mizí peníze českých domácností? Více dáme za bydlení, méně za potraviny, ukazují statistici. Aktuálně.cz. 14. 8. 2016 (<https://zpravy.aktualne.cz/finance/kam-mizi-penize-ceskych-domacnosti-vice-dame-za-bydleni-mene/r~fa1569d25fda11e69d46002590604f2e/>).

